

ՆԱՅԱՍԱՆԻ ՆԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՆՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԹԻՎ 1 ԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ
Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Ը

ԱՆՆԱՏԱԿԱՆ ԴԻՄՈՒՄԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՆԱՐՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Քաղ. Երևան

16 հունվարի 2013թ.

Նայասարանի Նանրապետության սահմանադրական դատարանի
թիվ 1 դատական կազմը՝

Նախագահությամբ՝ Վ. Նովիաննիսյանի
Անդամակցությամբ՝ Ն. Նազարյանի
Ա. Խաչատրյանի

Ուսումնասիրելով քաղաքացի Արթուր Սեդրակյանի անհատական
դիմումով գործը քննության ընդունելու մասին հարցը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց .

Նամաձայն ՆՏ Սահմանադրության 101-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի՝ քաղաքացի Արթուր Սեդրակյանը 2012թ. դեկտեմբերի 26-ին դիմել է ՆՏ սահմանադրական դատարան՝ խնդրելով. «ՆՏ Սահմանադրության 18, 19-րդ հոդվածներին հակասող եւ անվավեր ճանաչել «Պեպական փուրքի մասին» ՆՏ օրենքի 9-րդ հոդվածի 8-րդ մասը՝ գնահատման ոչ ենթակա եւ հայցագին չունեցող գույքային պահանջի գործերով դատական ակտերի դեմ վերաքննիչ բողոքների համար պեպական փուրքի դրույքաչափեր չնախատեսելու մասով»:

Դատական կազմը հիմնվելով դիմումի եւ կից փաստաթղթերի ուսումնասիրության վրա եւ ղեկավարվելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՆՏ օրենքի 32 եւ 69-րդ հոդվածների պահանջներով՝ գրնում է, որ գործի քննությունը սահմանադրական դատարանի կողմից ենթակա է մերժման հետեւյալ պարճառաբանությամբ.

Դիմողի կարծիքով, «Պեպական փուրքի մասին» ՆՏ օրենքի 9-րդ հոդվածում առկա օրենսդրական բացը՝ պայմանավորված գնահատման ոչ ենթակա գույքային պահանջի գործերով

պեղական փուլի դրույքաչափեր նախատեսելու մասով իրավակարգավորման բացակայությամբ, այն աստիճանի է սահմանափակում անձի՝ դատարանի մարզելիության իրավունքը, որ գնահատման ոչ ենթակա գույքային պահանջի գործերով դատարանների կողմից նշված իրավադրույթի կիրառումը հանգեցնում է դատարանի մարզելիության իրավունքի չեզոքացմանը: Դիմողը նշելով, որ «Պեղական փուլի մասին» ՆՏ օրենքի 9-րդ հոդվածում կանոնակարգված չէ այն հարցը, թե գնահատման ոչ ենթակա եւ հայցագին չունեցող գույքային բնույթի հայցերով պեղական փուլին ինչ դրույքաչափերով է գանձվելու, եզրակացնում է, որ դրա հետեւանքով առկա է օրենսդրական բաց եւ օրենսդրության մեջ առկա չեն այդ բացը լրացնելու համար այլ իրավական երաշխիքներ, նշյալ օրենսդրական բացի կապակցությամբ ձեւավորված է հակասական իրավակիրառական պրակտիկա:

Դատական կազմը գտնում է, որ դիմումի մերժման համար հիմք են հանդիսանում հետեւյալ հանգամանքները:

1. Դիմումն ակնհայտ անհիմն է: Դիմողը վիճարկվող դրույթի հակասահմանադրականությունը փորձում է հիմնավորել՝ պարճառաբանելով, որ առկա է օրենսդրական բաց:

Նարկ է նշել, որ օրենսդրական բացը՝ որպես իրավունքի բացի փարսպետակ, իրավական կարգավորման ոլորտում գրնվող փաստական հանգամանքների նկատմամբ կոնկրետ նորմարիվ պարվիրանի բացակայությունն է: ՆՏ սահմանադրական դատարանն իր՝ 2010թ. փետրվարի 5-ի ՄԴՈ-864 որոշման մեջ, անդրադառնալով իրավունքի բացի հաղթահարման գործում սահմանադրական դատարանի եւ օրենսդիր մարմնի իրավասությունների հարաբերակցությանը, նշել է, որ բոլոր դեպքերում, երբ իրավունքի բացը պայմանավորված է իրավակարգավորման ոլորտում գրնվող կոնկրետ հանգամանքների առնչությամբ նորմարիվ պարվիրանի բացակայությամբ, ապա նման բացի հաղթահարումն օրենսդիր մարմնի իրավասության շրջանակներում է: Սահմանադրական դատարանը գործի քննության շրջանակներում անդրադառնում է օրենքի այս կամ այն բացի սահմանադրականությանը, եթե վիճարկվող նորմի բովանդակությամբ պայմանավորված իրավական անորոշությունն իրավակիրառական պրակտիկայում հանգեցնում է փվյալ նորմի այնպիսի մեկնաբանությանն ու կիրառմանը, որը խախտում է կամ կարող է խախտել կոնկրետ սահմանադրական իրավունք: Զարգացնելով իր վերոնշյալ իրավական դիրքորոշումները՝ սահմանադրական դատարանը 2010 թվականի սեպտեմբերի 14-ի թիվ 914 որոշմամբ արձանագրել է, որ օրենսդրական բացը կարող է հանդիսանալ սահմանադրական դատարանի քննության առարկա միայն այն դեպքում, երբ օրենսդրության մեջ առկա չեն այդ բացը լրացնելու այլ իրավական երաշխիքներ կամ օրենսդրության մեջ համապարասիան իրավական երաշխիքների առկայության պարագայում ձեւավորված է հակասական իրավակիրառական պրակտիկա, երբ առկա օրենսդրական բացը չի ապահովում այս կամ այն իրավունքի իրացման հնարավորությունը:

Ավաճի հիման վրա դարձական կազմն արձանագրում է, որ իրավակարգավորման բացի սահմանադրականության հարցը ենթակա է սահմանադրական դատարանի քննությանը, երբ կոնկրետ գործով միաժամանակ առկա են օրենսդրական բացի՝ սահմանադրական դատարանի կողմից մարնանշված վերոնշյալ չափանիշները, այն է՝ **կոնկրետ սահմանադրական իրավունքի խախտում կամ այդ խախտման պոտենցիալ հնարավորություն է օրենսդրության մեջ այդ բացը լրացնելու այլ իրավական երաշխիքների բացակայություն կամ օրենսդրության մեջ համապարասխան իրավական երաշխիքների առկայության պարագայում ձեռավորված հակասական իրավակիրառական պրակտիկա:**

Այս համարեքստում, վիճարկվող դրույթն իր բովանդակությամբ սահմանադրաիրավական վեճ չի առաջացնում, եւ եթե առկա է օրենսդրական բաց, ապա այն լրացնելու մենաշնորհը, ելնելով սահմանադրական դատարանի վերոնշյալ իրավական դիրքորոշումներից, օրենսդիր մարմնին է պատկանում, այսինքն՝ վիճարկվող դրույթը չի կարող սահմանադրական դատարանում գործի քննության առարկա հանդիսանալ ենթադրյալ օրենսդրական բացի վիճարկման լույսի ներքո:

2. Դիմումի եւ կից փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը վկայում է, որ Արթուր Մեղրակյանի համար առաջացած անբարենպաստ հանգամանքները նրա նկարմամբ կայացված համապարասխան դարձական ակտերի արդյունք են, այսինքն՝ խնդրո առարկա դրույթի սահմանադրականությունը վիճարկելով՝ դիմողը բարձրացնում է դրա կիրառման իրավաչափության հարց: Դեկավարվելով ՏՏ սահմանադրական դատարանի՝ 2009 թվականի մարտի 17-ի ՍԴԱՌ-21 որոշման մեջ արտահայտված իրավական դիրքորոշմամբ, համաձայն որի՝ բոլոր այն դեպքերում, երբ դիմողը, ձեռականորեն վիճարկելով օրենքի դրույթի սահմանադրականության հարցը, ըստ էության բարձրացնում է դրա կիրառման իրավաչափության հարց, նման դիմումները ենթակա են մերժման՝ «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՏՏ օրենքի 32-րդ հոդվածի 1-ին կետի հիմքով՝ որպես սահմանադրական դատարանի քննության ենթակա հարց չառաջադրող դիմումներ, դարձական կազմը գրնում է, որ այս համարեքստում առկա է դիմումի քննության ընդունումը մերժելու՝ «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՏՏ օրենքի 32-րդ հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված հիմք:

3. Դարձական կազմը նաեւ գրնում է, որ դիմողը չի սպառել դարձական պաշտպանության միջոցները:

Դիմումի, ինչպես նաեւ կից փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը վկայում է, որ դիմողի ներկայացրած վերաքննիչ բողոքը ՏՏ վերաքննիչ դատարանի 2012 թվականի մայիսի 7-ի որոշմամբ վերադարձվել է այն պարճառաբանությամբ, որ «...սլվյալ դեպքում բողոքաբերը չի պահպանել ՏՏ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 210-րդ հոդվածի 4-րդ կետի դրույթները, այն է՝ պեդարձական քուրքի վճարումը կարարել է մասնակի»: Այդ որոշման մեջ ՏՏ վերաքննիչ դատարանը միաժամանակ արձանագրել է, որ բողոքաբերն իրավունք ունի սահմանված կարգով ներկայացնել պեդարձական քուրքի վճարման արքոնությունների կիրառման

միջնորդություն: Դափարական կազմը նշում է, որ դիմողը նշված որոշման կայացումից հետո չի ներկայացրել համապատասխան միջնորդություն եւ վերաքննիչ դափարանի որոշումը բողոքարկել է ՆՏ վճռաբեկ դափարան: Նման սխեման առաջին հայացքից կարծես թե բավարարում է անհատական դիմում ներկայացնելու համար օրենսդրությամբ սահմանված պահանջները, մասնավորապես, դափարական պաշտպանության միջոցներն սպառած լինելու պահանջը: Սակայն սրեղծված իրավիճակի ուսումնասիրությունը վկայում է, որ դիմողը, այնուամենայնիվ, չի օգտագործել ՆՏ օրենսդրությամբ իրեն վերապահված բոլոր իրավական հնարավորությունները: Մասնավորապես, պետական փութի վճարման արտոնությունների կիրառման միջնորդության ներկայացման ինստիտուտն օրենսդրությամբ նախատեսված յուրօրինակ մեխանիզմ է, որն ուղղված է անձի՝ դափարանի մարչելիության եւ արդար դափարանության իրավունքների իրականացման երաշխավորմանը, իրավական հարակ երաշխիք, որից, սակայն, սույն գործի շրջանակներում դիմողը չի օգտվել: Մինչդեռ, համաձայն ՆՏ Սահմանադրության 101-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի՝ սահմանադրական դափարան կարող է դիմել «յուրաքանչյուր ոք՝ կոնկրետ գործով, երբ առկա է դափարանի վերջնական ակտը, սպառվել են դափարական պաշտպանության բոլոր միջոցները եւ վիճարկում է այդ ակտով իր նկատմամբ կիրառված օրենքի դրույթի սահմանադրականությունը»:

ՆՏ Սահմանադրության 101-րդ հոդվածն օրենքին է վերապահել սահմանադրական դափարան դիմելու կարգի սահմանումը: Այդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետն իր կոնկրետացումն է սրացել «Սահմանադրական դափարանի մասին» ՆՏ օրենքի 69 հոդվածի 1-ին մասում, որը սահմանել է ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց դիմումների ընդունելիության պայմանները: Դիմումը կարող է ներկայացնել այն ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձը.

- որը հանդիսացել է ընդհանուր իրավասության կամ մասնագիտացված դափարաններում դափարվարության մասնակից,
- որի նկատմամբ ընդհանուր իրավասության կամ մասնագիտացված դափարանի կողմից կիրառվել է վիճարկվող օրենքի դրույթը,
- որի նկատմամբ վիճարկվող օրենքի դրույթը կիրառվել է գործը լուծող վերջնական դափարական ակտով,
- որը սպառել է դափարական պաշտպանության բոլոր միջոցները:

ՆՏ սահմանադրական դափարանն իր ՄԴԱՌ-21 որոշման մեջ ձեւավորել է իրավական դիրքորոշում, համաձայն որի՝ օրենքի 69-րդ հոդվածի 1-ին մասում նշված որեւէ պայմանի բացակայության դեպքում անհատական դիմում ներկայացրած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձը սահմանադրական դափարան դիմելու համար իրավասու սուբյեկտ չէ:

Ելնելով վերոգրյալից եւ ղեկավարվելով «Սահմանադրական դափարանի մասին» ՆՏ օրենքի 32-րդ հոդվածի 1-ին, 6-րդ կետերով եւ 69-րդ հոդվածի 7-րդ մասով՝ ՆՏ սահմանադրական դափարանի թիվ 1 դափարական կազմը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց .

Քաղաքացի Արթուր Սեդրակյանի անհատական դիմումով գործի քննության ընդունումը մերժել:

Նախագահող՝

Անդամներ՝

16 հունվարի 2013 թվականի
ՍԴԴԿՈ/1-2